

Walidacja polskiej wersji skali oceny jakości życia WHOQOL-AGE w populacji osób starszych

Validation of the Polish version of the WHOQOL-AGE scale in older population

Katarzyna Zawisza, Aleksander Gałaś, Beata Tobiasz-Adamczyk

Katedra Epidemiologii i Medycyny Zapobiegawczej, Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum, Kraków

Streszczenie

Wstęp. Skala WHOQOL-AGE jest narzędziem oceniającym jakość życia ze szczególnym uwzględnieniem aspektów istotnych dla osób starszych. **Cel.** Celem pracy była ocena trafności teoretycznej (w tym trafności zbieżnej i różnicowej) polskiej wersji skali WHOQOL-AGE oraz ocena spójności wewnętrznej narzędzia i sposobu funkcjonowania pytań (obecność DIF) w zależności od płci i wieku respondentów. **Materiał i metody.** Analizę wykonano w oparciu o dane z badania przekrojowego Courage in Europe zrealizowanego w reprezentatywnej próbie 1337 osób starszych (65+) z populacji ogólnej całej Polski. Przeprowadzono analizę confirmacyjną oraz sprawdzono trafność zbieżną i różnicową wykorzystując współczynnik korelacji Spearmana. Do oceny spójności wewnętrznej skali użyto porządkowy współczynnika alfa Cronbach'a. Obecność różnego funkcjonowania pytań (DIF) i całego testu (DTF) weryfikowano w oparciu o metodę Raju (differential functioning of items and test, DFIT). **Wyniki.** Wyniki analizy confirmacyjnej potwierdziły lepsze dopasowanie modelu dwuczynnikowego niż jednoczynnikowego. Wysokie współczynniki korelacji skali WHOQOL-AGE ze skalą oceny ogólnego dobrostanu (0,53), jak i samooceną stanu zdrowia (-0,51) potwierdziły trafność zbieżną. Obserwowane niskie wartości korelacji ze skalą poczucia samotności (-0,30) oraz ze skalą mierzącą poziom kohezji społecznej (0,15) pokazały jej trafność różnicową. Otrzymane wartości współczynnika alfa dla pierwszej oraz drugiej podskali świadczyły o ich wysokiej spójności wewnętrznej (0,91 i 0,86, odpowiednio). Przeprowadzona analiza DIF w grupach płci i wieku wykazała różne funkcjonowanie kilku pytań skali, co jednak nie zaburzało funkcjonowania skali jako całości. **Wnioski.** Podsumowując skala WHOQOL-AGE jest trafnym i rzetelnym narzędziem do oceny jakości życia osób starszych. Analiza parametrów psychometrycznych pokazała, że stworzono wartościowe narzędzie badawcze, które może być stosowane w dużych badaniach populacyjnych. (Gerontol Pol 2016; 24: 7-16)

Słowa kluczowe: skala WHOQOL-AGE, jakość życia, osoby starsze, trafność, rzetelność, różne funkcjonowanie pozycji skali

Abstract

Introduction. The WHOQOL-Age scale is an instrument that assesses quality of life by older people. **Aim.** The study aimed to examine construct validity, internal consistency and differential item and test functioning (DFIT) of the Polish version of the WHOQOL-AGE scale. **Material i methods.** The analysis was performed using data from the cross-sectional study Courage in Europe. In total, 1337 people aged 65 and over from general Polish population were involved. To assess validity confirmatory factor analysis (CFA) was done, convergent and discriminant validity was assessed by Spearman correlation coefficients. Internal consistency was assessed by ordered Cronbach's alpha coefficient. DFIT was evaluated by Raju method across gender and age groups. **Results.** The CFA results showed better fit of the two-factor than one-factor model. High values of the correlation coefficients between the WHOQOL-AGE scale and the general well-being scale (0.53), and with self-rated health status (-0.51) confirmed convergent validity. Poor correlation between the WHOQOL-AGE scale and the loneliness scale (-0.30) and with the level of social cohesion (0.15) confirmed discriminant validity of the scale. Values of the Cronbach's alpha coefficients for the first and the second factor indicated high internal consistency (0.91 and 0.86, respectively). Differential item functioning was observed for a few items with regard to gender and age, at the same time no differential test functioning was observed between gender and age groups. **Conclusions.** In conclusion, the WHOQOL-AGE scale is valid and reliable measurement to assess quality of life by older people. The analysis of psychometric properties and its short and simple construction makes the scale a practical tool for large surveys. (Gerontol Pol 2016; 24: 7-16)

Key words: the WHOQOL-Age scale, quality of life, older people, validity, reliability, differential item functioning